

6017 1ste Beh. af Lovf. indeh. Best. om Raadigheden over Fæstebøndergods. 6018

ster ind paa, at den Afgang, der er givet Lehn- og Stamhusbesiddere til ved Bevilling at kunne faae Tilladelse til at sælge Fæstegods til Andre end Fæsteren og hans Børn, skulde ophøre for de Gaardes Bedkommende, hvor den sidste Fæster efterlod sig Børn, der havde fyldt deres 18de Aar, og endelig gif den ærede Minister ind paa en Bestemmelse om, at en Fæsters Enke under visse nærmere foreskrevne Betingelser paany kunde indlade sig i Egtteskab, uden at han behøvede at fratræde Fæstegaarden, saalænge hun var i Live. Disse Bestemmelser gif, som sagt, den ærede Minister ind paa. Naar man nu vil se efter, hvad den ærede Minister har budt i det Lovforslag, han i Aar har indbragt i Landstthinget, vil man finde, hvilke kæmpemæssige Tilbagekridt den ærede Minister her har gjort. Da dette Lovforslag er det ærede Thing bekjendt, skal jeg ikke opholde Thinget ved nærmere at fremhæve dette; men det fremgaar af de korte Antydninger, jeg her har givet, at Lovforslaget i Aar er ganske betydelig borte fra de Betragtninger, som den ærede Minister vedkjendte sig sidst. I Landstthinget er Lovforslaget blevet behandlet og vedtaget, og det foreligger nu her til Behandling. Naar man nu vil betragte det Udkast, der blev indbragt af Ministeren, i den Skikkelse, som Loven har faaet i Landstthinget, saa vil man igjen maatte sige, at den samme Tilbagegang, der er sket i Ministerens Stilling fra før til nu, igjen er kommen tilstede i meget høi Grad; naar man sammenligner Ministerens indbragte Udkast og det Lovforslag, der er blevet vedtaget i Landstthinget; det er et saa stort Tilbagekridt, at man neppe kan gjentjende Sagens Stilling, naar man undersøger, hvad der nu her er budt. Jeg skal ikke undlade at indrømme, at virkelig den historisk berettigede Betragtning af Fæstegodssets Stilling overfor Staten og overfor Godseierne er hæudet med stor Dygtighed og meget Talent i Landstthinget af dets Udvalgs Ordfører, men ved Eiden deraf har man dog i Landstthinget

smuldbret hen igjen mere og mere de Frugter, der skulde komme ud af disse Betragtninger, saa at, naar man vil se, hvad der er kommet ud deraf, da Sagen endelig er bleven færdig, vil man finde, at det Hele er nær ved at være forbundet imellem Hænderne. Jeg kan ikke Andet end meget beklage, at Sagen har stillet sig saaledes, men det er den Gang, dette Spørgsmaal har taget i den lovgivende Forsamling fra ifjor til i Aar, at, medens der den Gang var Udsigt til at faae Noget, der dog maatte erkjendes for at være et Fremkridt, saa er det nu blevet til saare Lidet. Naar jeg nu tager Lovforslaget for mig, saa er der nogle Bemærkninger, som jeg vil tillade mig ved forskjellige Enkeltheder. Man finder da strax i § 1 forskjellige Betingelser og Indskrænkninger fremsatte i den almindelige Bestemmelse, der udtaler, at ved Omdeling af Bøndergods bliver for Fremtiden at iagttage, at ingen Fæstegaards Tilliggende nedbringes til mindre Størrelse end 20 Tdr. Land koniteret Jord til Tarten 24, og at „en Gaard, der allerede nu ikke har et saadant Tilliggende, kan som Følge heraf ikke omdeles“.

Naar denne Bestemmelse var bleven holdt ren og klar, som den staar her, saa maa det indrømmes, at den var et Fremkridt, efterat man har set, hvorledes Omdelingsretten efterhaanden er bleven mere og mere betragtet igjennem Anvendelsen fra Godseiernes Side som Noget, der snart ikke var undergivet nogen videre Indskrænkning; men naar man vil forfølge Lovforslagets følgende Bestemmelser, forekommer det mig, at der paa flere Steder er indført Regler, der for en stor Del udvisse denne første klare Bestemmelse. I Regjeringsudkastet lod Nr. 3 i § 2 saaledes, at fra Bestemmelsen i § 1 om, at ingen Gaards Tilliggende skulde kunne bringes ned under 20 Tdr. Land koniteret Jord, kunde der ske Undtagelse, „naar det er Gårdsejerskov eller en Løvelod, der fraffilles Eiendommen,“ og der anføres dernæst i Udkastets § 5, hvorledes dette nærmere skal forstås. Denne Bestemmelse er udgaaet, tilli-